

LÁZEŇSKÁ TERAPEUTICKÁ KRAJINA

PAMÁTKY SVĚTOVÉHO DĚDICTVÍ
SLAVNÁ LÁZEŇSKÁ MĚSTA EVROPY

Karlovy Vary, Mariánské Lázně, Františkovy Lázně

Dne 24. 7. 2021 byl zapsán
nadmárodní statek

The Great Spa Towns of Europe
Slavná lázeňská města Evropy
na Seznam světového dědictví UNESCO

GREAT
SPA TOWNS
of Europe

unesco

Slavná lázeňská města Evropy
Světové dědictví od 2021

1 Karlsbad (CZ)

2 Mariánské Lázně (CZ)

3 Františkovy Lázně (CZ)

4 Baden bei Wien (AUT)

5 Montecatini Terme (ITA)

6 Vichy (FRA)

7 Bad Kissingen (DEU)

8 Baden-Baden (DEU)

9 Bad Ems (DEU)

10 Spa (BEL)

11 Bath (GBR)

Výčet atributů OUV

ATRIBUTY	INDIKÁTORY
PŘÍRODNÍ MINERÁLNÍ ZDROJE, PRAMENY, PELOIDY, PLYN, KLIMA	ZMĚNA POČTU PRAMENŮ A ZDROJŮ ZMĚNA ČISTOTY A KVALITY ZMĚNA OBJEMU A VÝVĚRU
LÁZEŇSKÁ HISTORICKÁ MĚSTSKÁ KRAJINA URBANISMUS FUNKCE JEDNOTLIVÝCH ČÁSTÍ	ZMĚNA CHARAKTERU HISTORICKÉ MĚSTSKÉ KRAJINY (ULIČNÍ SCHÉMA, BLOKY, ZÁSTAVBA, VÝŠKA OBJEKTŮ, PŮVODNÍ MATERIÁLY POVRCHŮ)
LÁZEŇSKÁ ARCHITEKTURA BALNEOTERAPEUTICKÉ KOMPLEXY, ZŘÍDELNÍ PAVILONY, PITNÉ HALY, LÉČEBNÁ ZAŘÍZENÍ A KOLONÁDY, VČETNĚ ZÁZEMÍ PRO NÁVŠTĚVNÍKY, SPOLEČENSKÉ SÁLY, KASINA, DIVADLA, HOTELY, VILY	ZMĚNA CHARAKTERU HISTORICKÉ ZÁSTAVBY (OPRAVENÉ A ZNOVU UŽÍVANÉ STAVBY, OHROŽENÉ STAVBY, OPUŠTĚNÉ A PRÁZDNÉ OBJEKTY, DEMOLICE, PŮVODNÍ MATERIÁLY)
LÁZEŇSKÁ TERAPEUTICKÁ KRAJINA LÁZEŇSKÉ PROMENÁDY, LÁZEŇSKÉ ZAHRADY A PARKY, VEŘEJNÁ ZELEŇ, KOMPOVANÁ KRAJINA S OBSAHEM STAVEBNÍ I PŘÍRODNÍ SLOŽKY, CESTY, PRŮHLEDY, OSY, VYBAVENÍ	ZMĚNA CHARAKTERU OKOLNÍ LÁZEŇSKÉ TERAPEUTICKÉ KRAJINY (ZMĚNY VAZEB, HISTORICKÝCH POHLEDŮ, PŘÍSTUPOVÝCH MÍST, ZMĚNA BIODIVERZITY, ZNEČIŠTĚNÍ, OPRAVENÁ A ZNOVU UŽÍVANÁ MÍSTA, OHROŽENÁ MÍSTA, OPUŠTĚNÁ A DEVASTOVANÁ MÍSTA, PŮVODNÍ MATERIÁLY)

ATRIBUTY	INDIKÁTORY
LÁZEŇSKÁ INFRASTRUKTURA PRŮMYSLOVÉ INDUSTRIÁLNÍ AREÁLY A STAVBY SPOJENÉ S PROVOZEM LÁZNÍ, STÁČÍRNY, VODOVODY A ROZVODY MINERÁLNÍ VODY, VÝROBNY SPECIÁLNÍCH VÝROBKŮ, ŽELEZNICE, LANOVKY	ZMĚNA CHARAKTERU OKOLNÍ LÁZEŇSKÉ INFRASTRUKTURY (OPRAVENÉ A ZNOVU UŽÍVANÉ STAVBY, OHROŽENÉ STAVBY, OPUŠTĚNÉ A PRÁZDNÉ OBJEKTY, DEMOLICE, PŮVODNÍ MATERIÁLY)
KONTINUÁLNÍ LÁZEŇSKÁ FUNKCE LÁZEŇSKÉ SLUŽBY, UBYTOVACÍ FUNKCE	ZMĚNA FUNKCÍ LÁZEŇSKÉHO MĚSTA (UBYTOVACÍ, TERAPEUTICKÉ, REKREAČNÍ, REZIDENČNÍ, KULTURNÍ, LÉKAŘSKÉ) ZMĚNA POČTU OBYVATEL MÍSTA A PROVOZOVATELŮ LÁZEŇSKÝCH SLUŽEB ZMĚNA POČTU UBYTOVACÍCH JEDNOTEK ZMĚNA POČTU NÁVŠTĚVNÍKŮ LÁZNÍ (V JÁDROVÉM ÚZEMÍ) ZMĚNA POČTU ROČNÍCH NÁVŠTĚVNÍKŮ ZMĚNA PRŮMĚRNÉ DÉLKY POBYTU NÁVŠTĚVNÍKŮ
SOUVISEJÍCÍ NEHMOTNÉ HODNOTY GÉNIUS LOCI SLAVNÉ OSOBNOSTI KULTURNÍ AKTIVITY DIPLOMATICKÁ JEDNÁNÍ	POČET KULTURNÍCH AKCÍ TRADIČNÍ AKCE, OSLAVY, KONFERENCE

Diagram základních atributů komponované krajiny

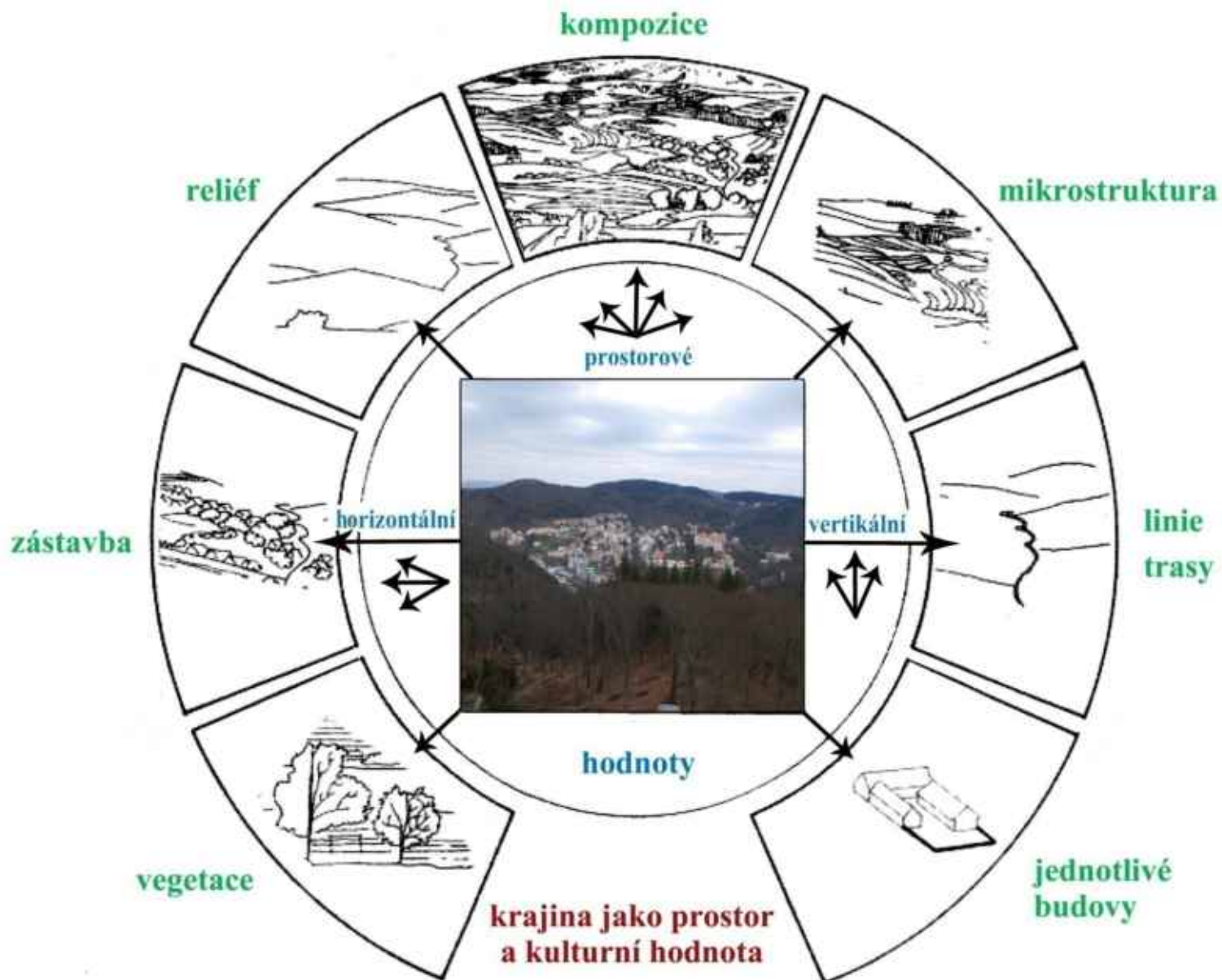
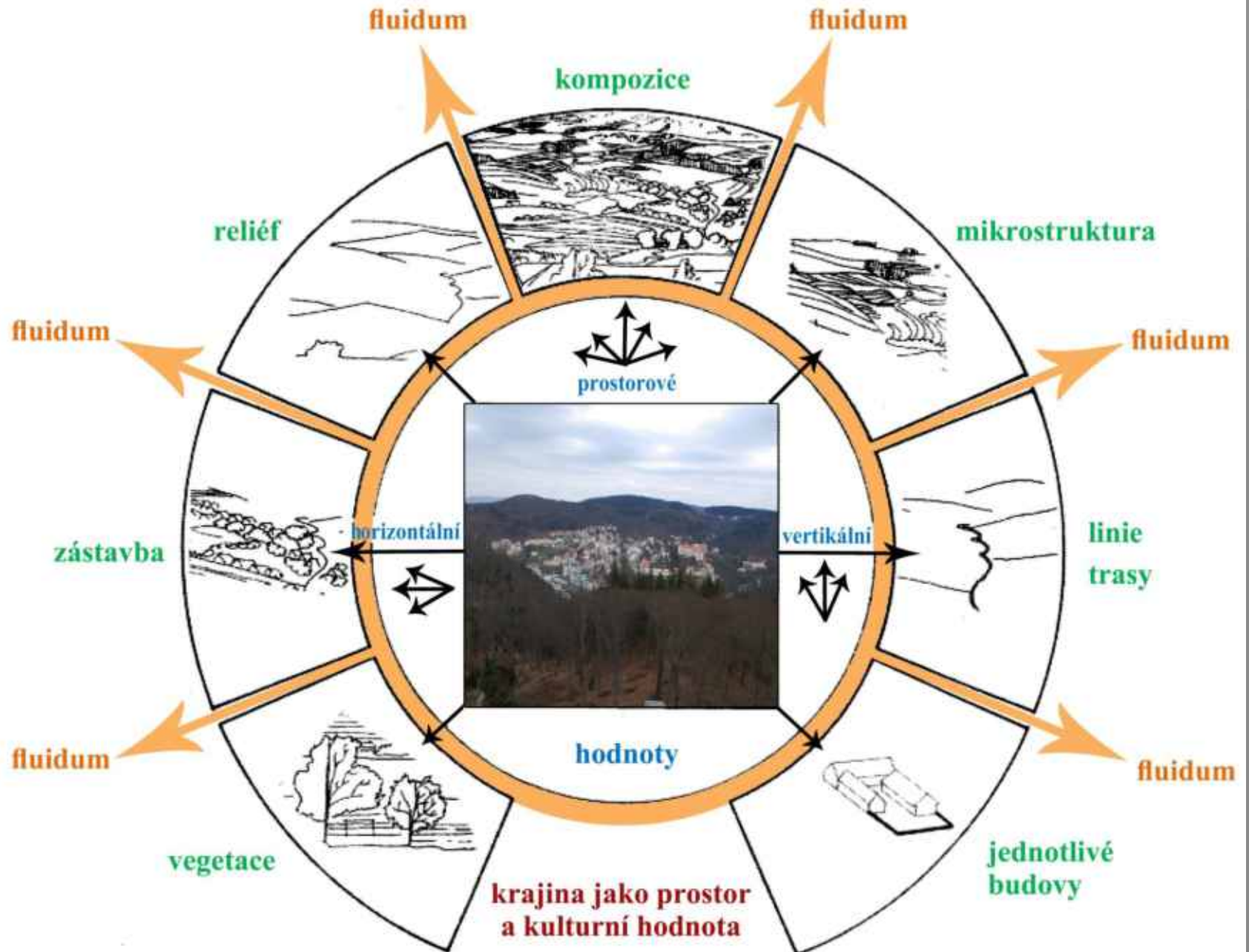

Diagram základních atributů terapeutické krajiny

Lázeňská terapeutická krajina

Krajina kolem lázeňských míst - terapeutická krajina - představuje rozsáhlé a kompozičně svázané krajinné úpravy. Tato „terapeutická (léčebná) krajina“ se vyznačuje vysokou kvalitou a velkou rozmanitostí hlavních funkcí zasazených do přírodního prostředí. Celková struktura intravilánu i extravilánu lázeňských míst kombinuje architekturu, urbanismus, zahradní architekturu a úpravu krajiny unikátním způsobem, který zahrnuje okolní krajinu do zastavěného prostředí, a to jak funkčně, tak vizuálně.

Navíc zde dochází k vývěrům přírodních léčivých zdrojů. V prostoru běžného pohybu pacientů v této krajině tak dochází ke skutečným léčebným efektům.

Skladba, komponenty a prvky komponované lázeňské krajiny:

cestní síť, promenády a promenádní cesty, vyhlídkové a lesní cesty, aleje, pohledové osy, průhledy a výhledy, pohledové dominanty (point de vue), odpočívadla, sedátka, letohrádky, altány a pavilony, vývěry pramenů, kašny, fontány a další vodní prvky, sakralita a mytologie míst, obětiny a děkovné pamětní desky, sochy a památníky, sportoviště, výletní místa, výletní restaurace, rozhledny, dopravní zařízení, lanové dráhy

KARLOVY VARY

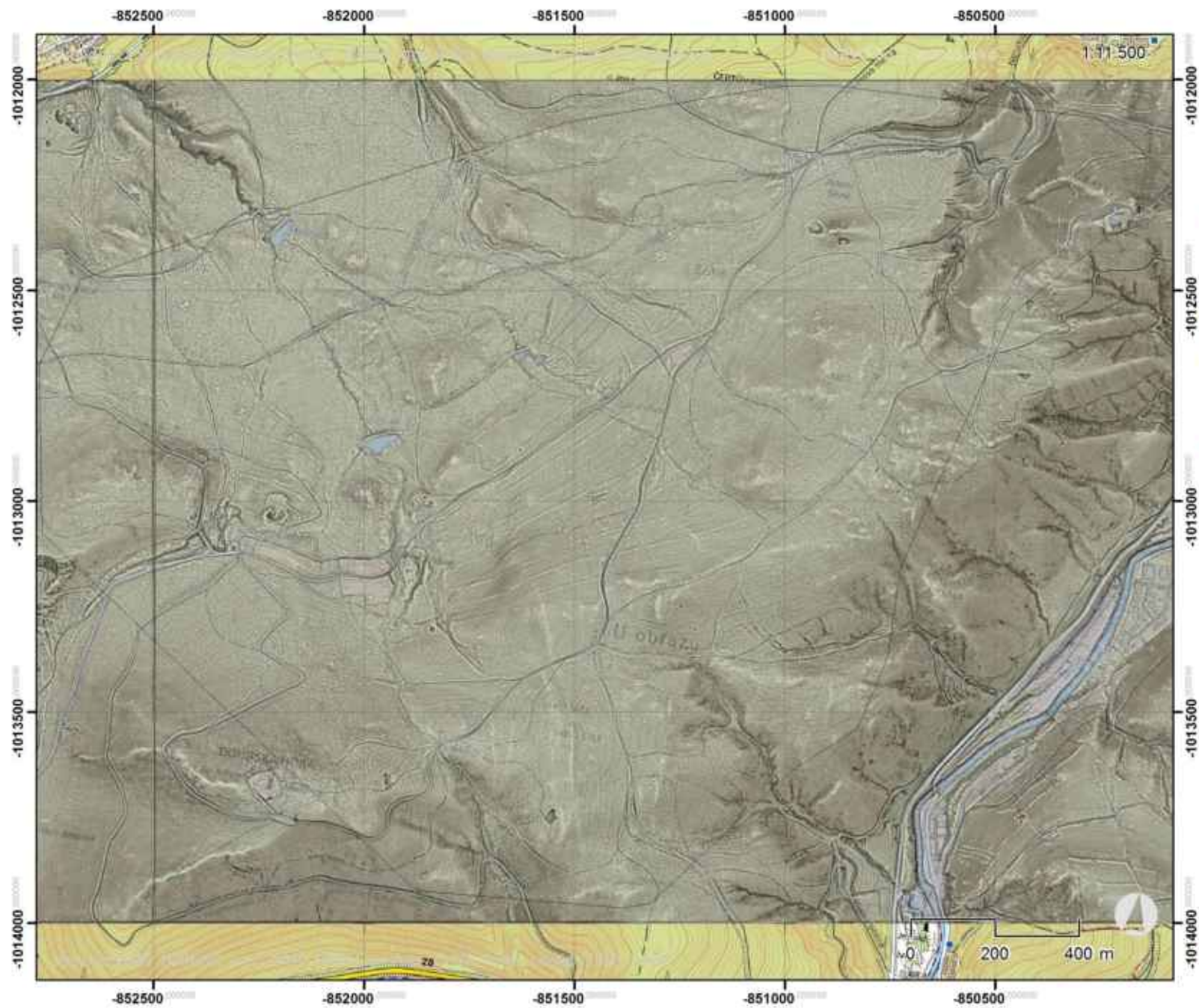

Obora - Warmbad - Teplé lázně u Lokte - Karlovy Vary

Sv. Linhart
Obora

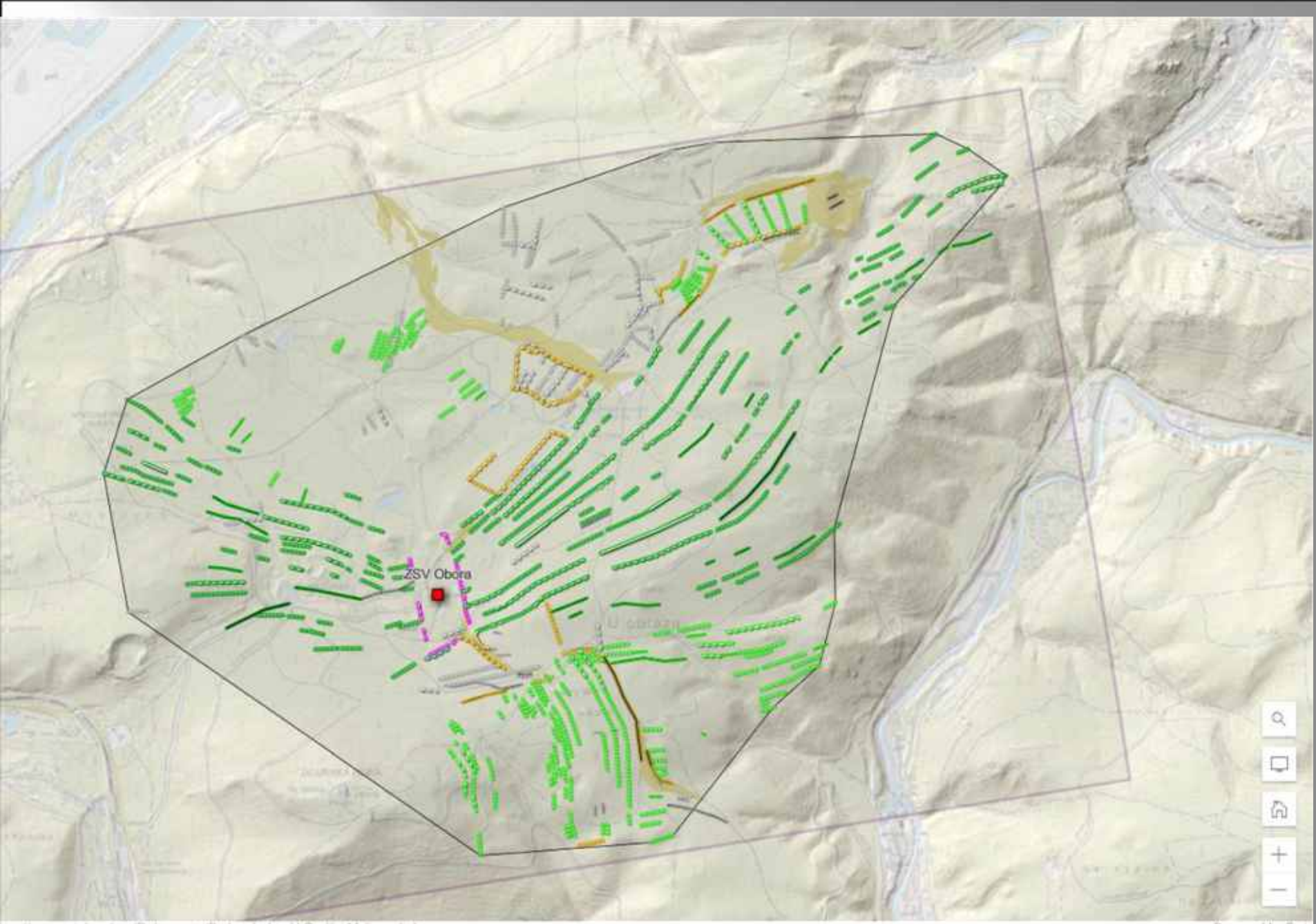
DKRVO Archeologie
Karlovarský kraj, 2019

ZSV Obora
analýza plužiny

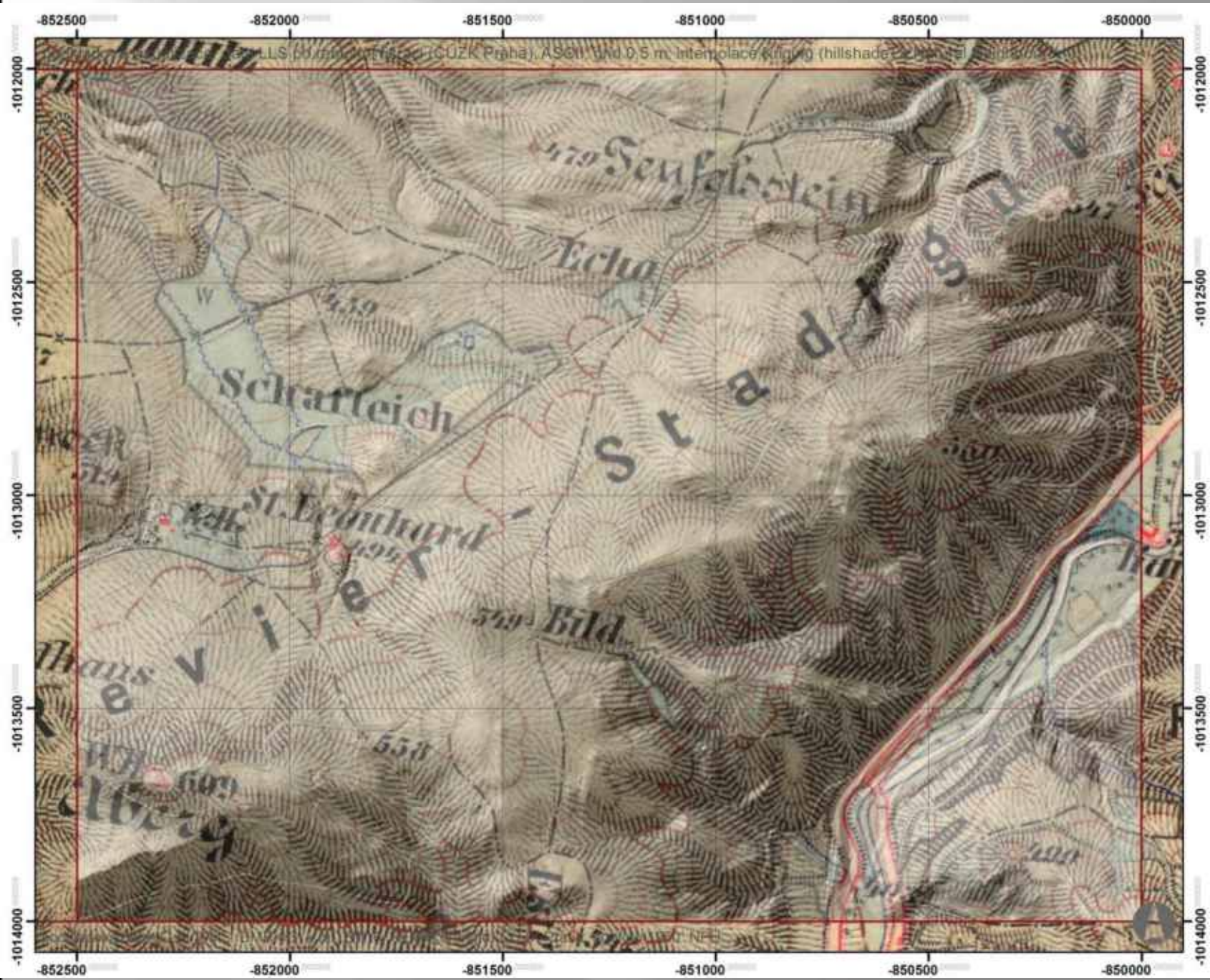
 řešená plocha

souřadnicový grid:
EPSG 5514, čtverce 500 m
mxd: EPSG 5514 (S-JTSK)
24.2.2020 / O.Malina

Obora - analýza plužin. O. Malina

Sv. Linhart
Oboza

Stará Louka promenáda na nábřeží 1756
terasové zahrady za domy na Staré Louce

park u Tereziina pramene Skalníkovy sady 1830

Dorotiny nivy 1791

Puppovy aleje
1728

Dorotiny nivy 1791

Muzeum Karlovy Vary

Findlaterův altán 1801

skála Parnas, kaple Ecce homo a sv. Linharta

Vyhlička Karla IV.

Goethova vyhlídka

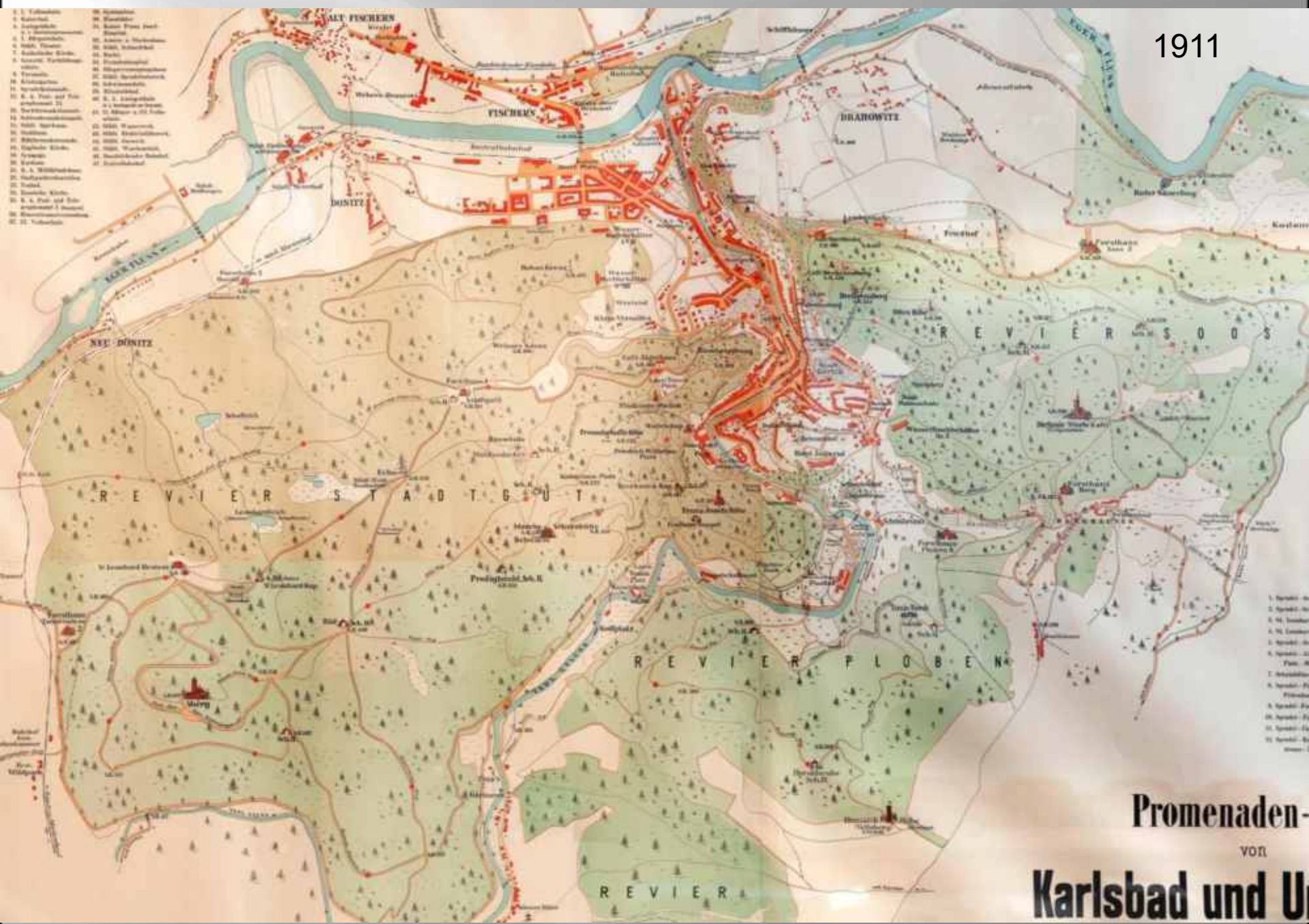

Rozhledna Aberg

Diana

1911

Promenaden-
 von
Karlsbad und U

1913

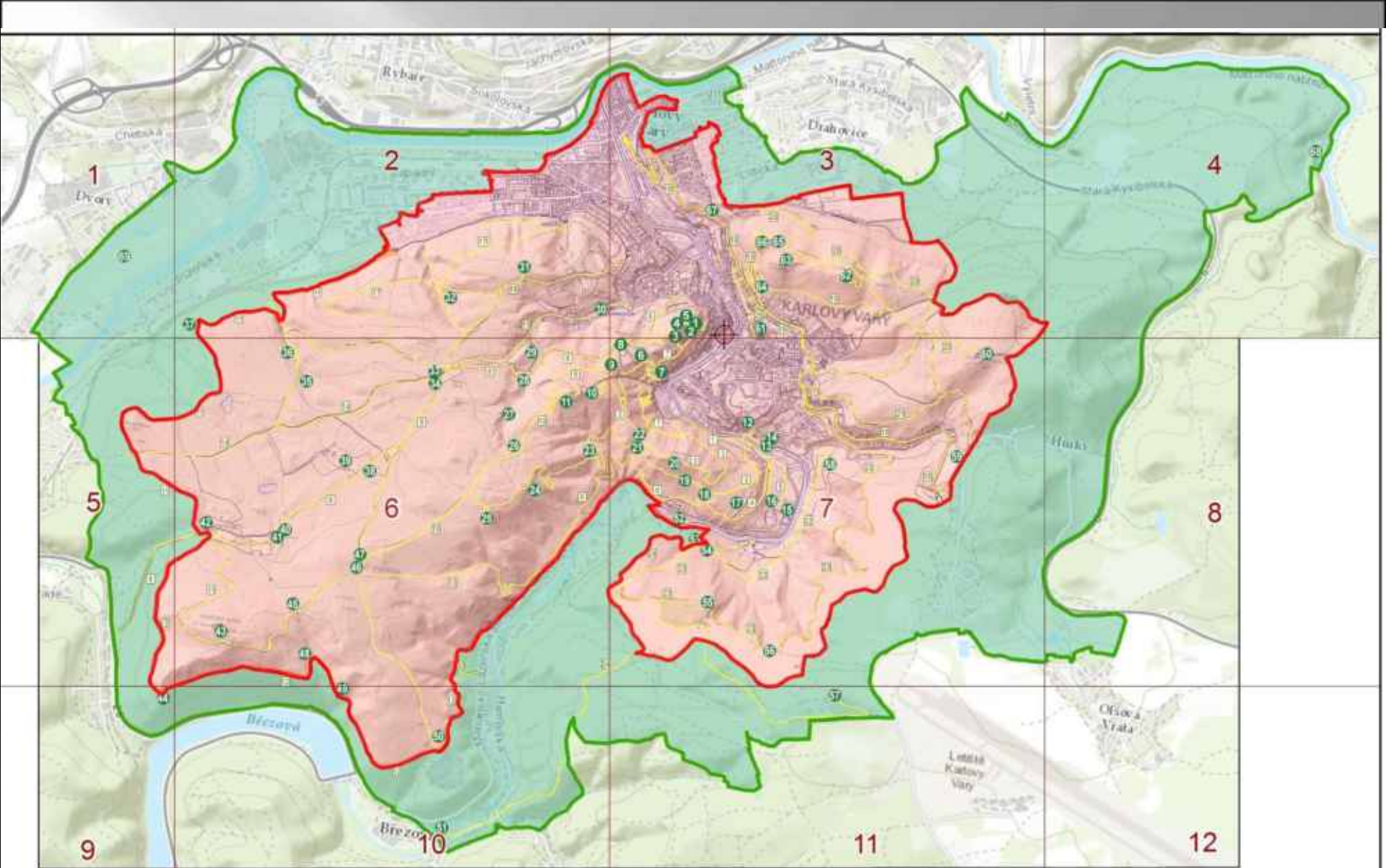

Karlsbader Promenaden-Park

mit Umgebung

Maßstab: 1:50,000

- 1. Park
- 2. Promenaden
- 3. Wege
- 4. Gärten
- 5. Anlagen
- 6. Gebäude
- 7. Bäume
- 8. Wasser
- 9. Eisenbahnen
- 10. Straßen
- 11. Dörfer
- 12. Städte
- 13. Höhenlinien
- 14. Wasserläufe
- 15. Küsten
- 16. Meeresküste
- 17. Inseln
- 18. Seebäder
- 19. Kurorte
- 20. Eisenbahnhöfe
- 21. Stationen
- 22. Telegraphen
- 23. Postämter
- 24. Kirchen
- 25. Schulen
- 26. Fabriken
- 27. Bergwerke
- 28. Eisenbahnen
- 29. Straßen
- 30. Dörfer
- 31. Städte
- 32. Höhenlinien
- 33. Wasserläufe
- 34. Küsten
- 35. Meeresküste
- 36. Inseln
- 37. Seebäder
- 38. Kurorte
- 39. Eisenbahnhöfe
- 40. Stationen
- 41. Telegraphen
- 42. Postämter
- 43. Kirchen
- 44. Schulen
- 45. Fabriken
- 46. Bergwerke

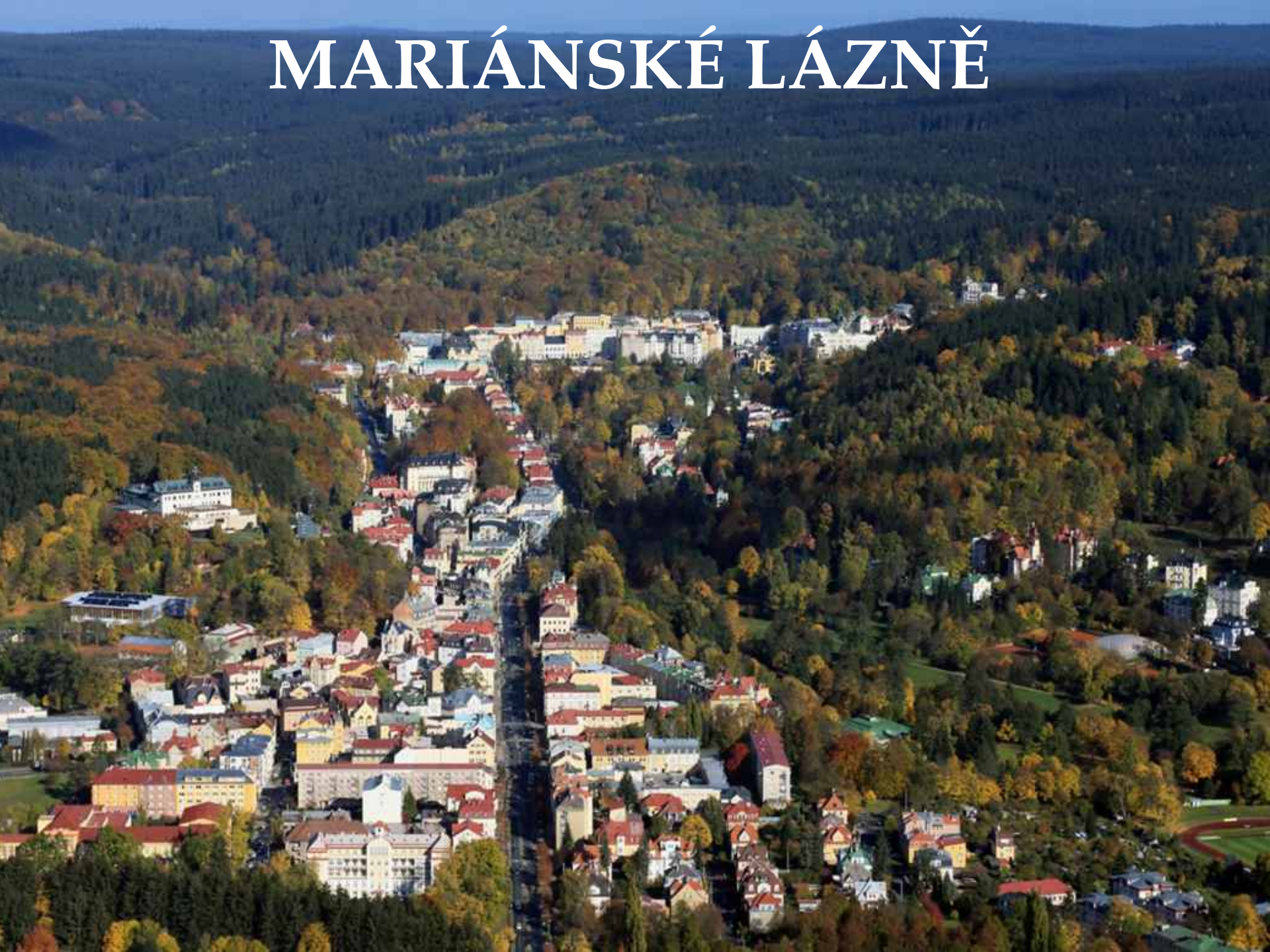

KARLOVY VARY

- Nominated property
- Buffer zone of nominated property
- + Main identification point
- 1 target points in the Therapeutic landscape
- 1 the most important routes

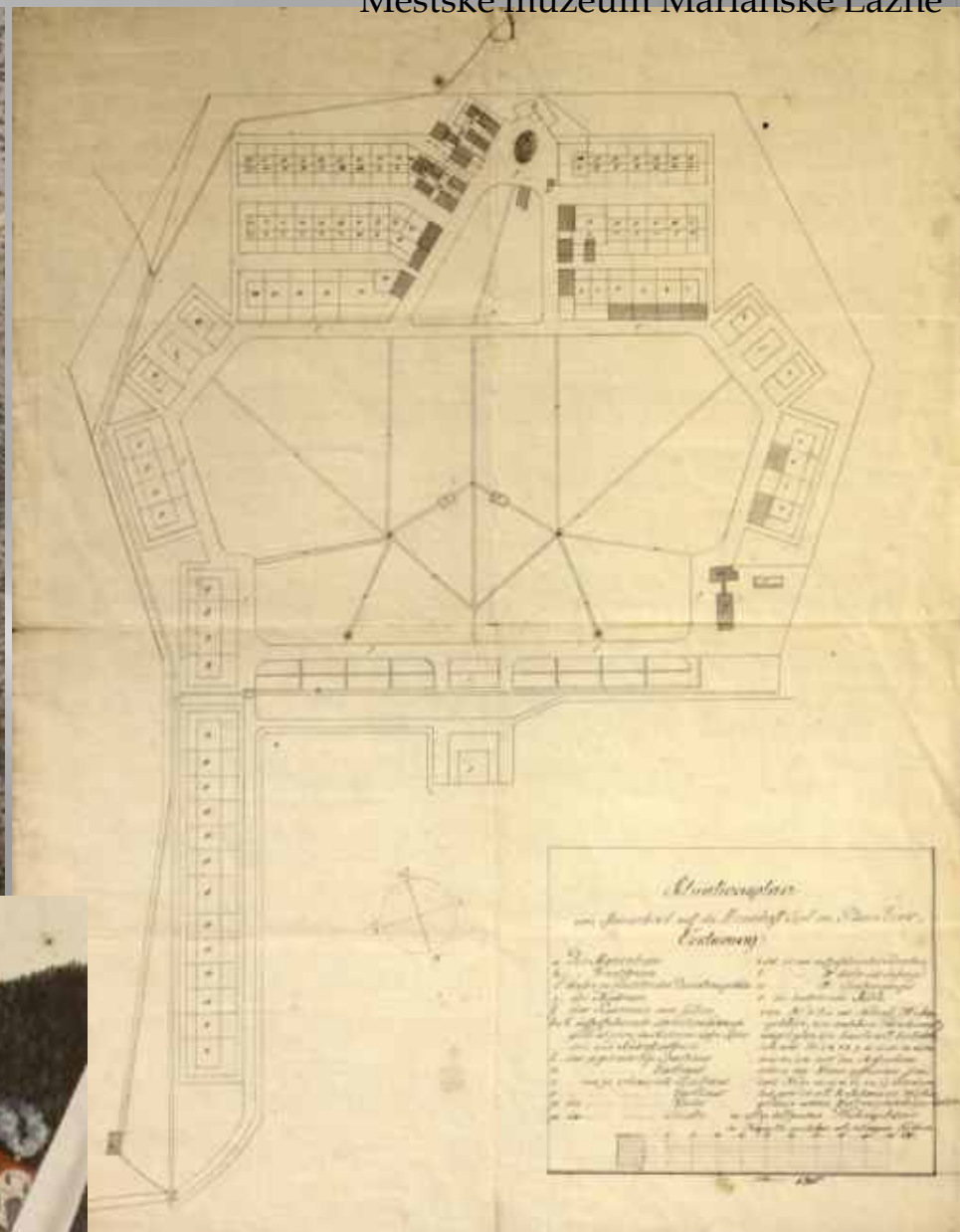
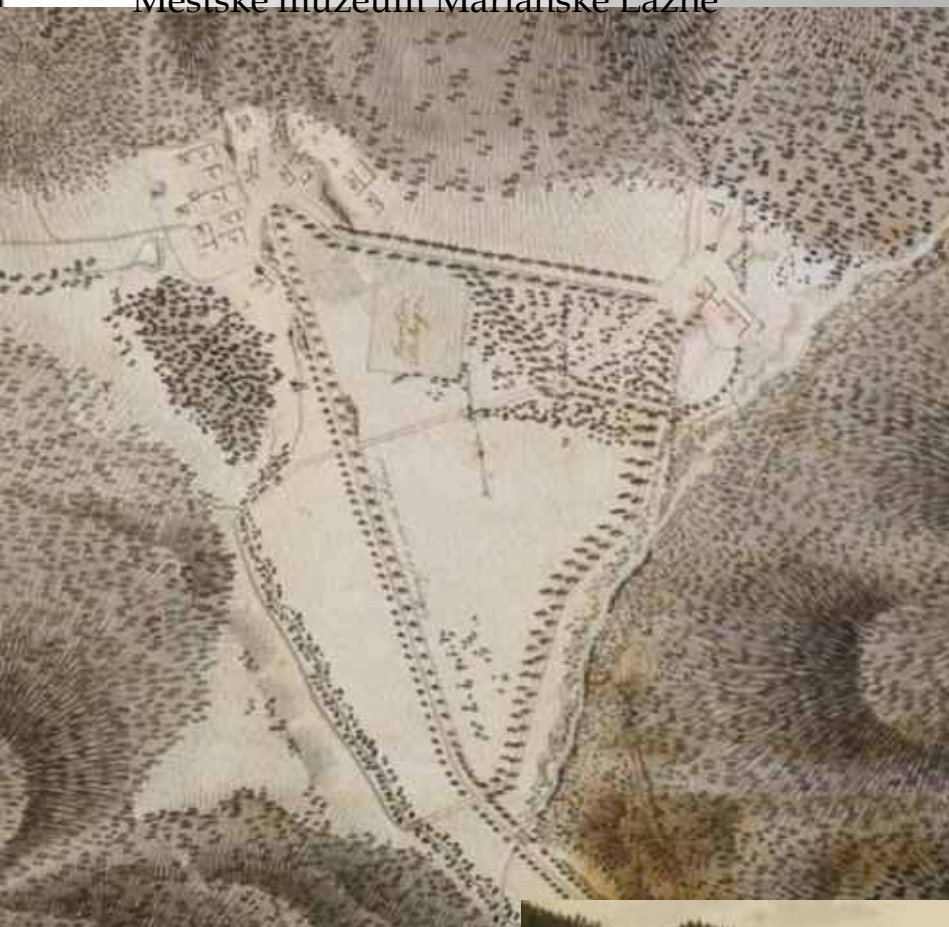
MARIÁNSKÉ LÁZNĚ

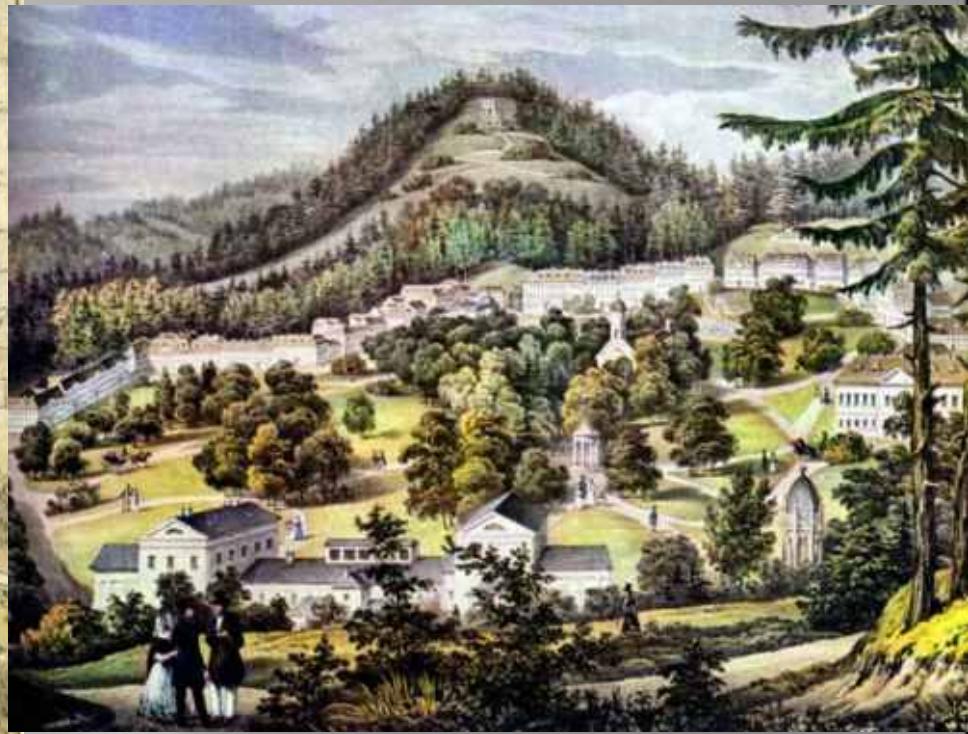
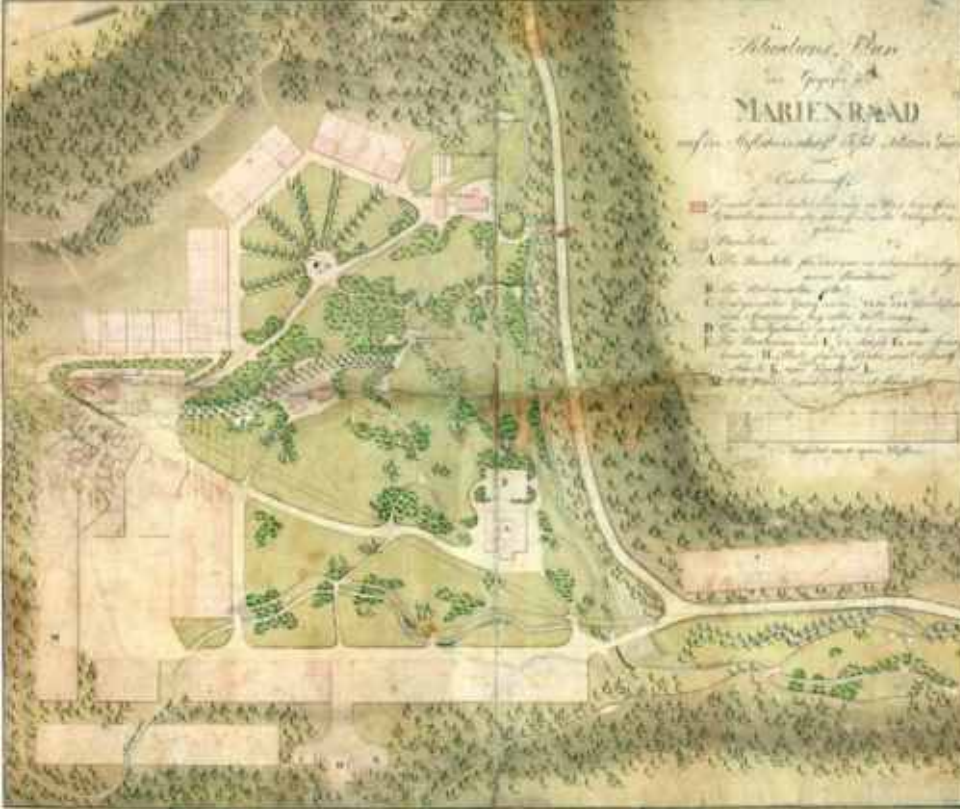
I. vojenské mapování
1764-1768
a 1780-1783
(rektifikace)

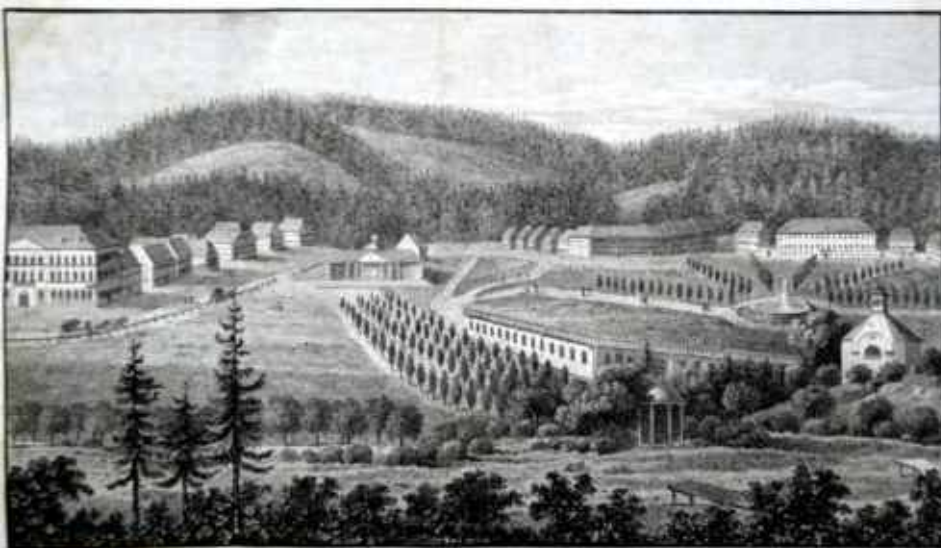
V roce 1813 nechal opat Karl Reitenberger zřídit okrasnou a ovocnou zahradu propojující Křížový pramen s Karolininým pramenem k obveselení lázeňských hostů

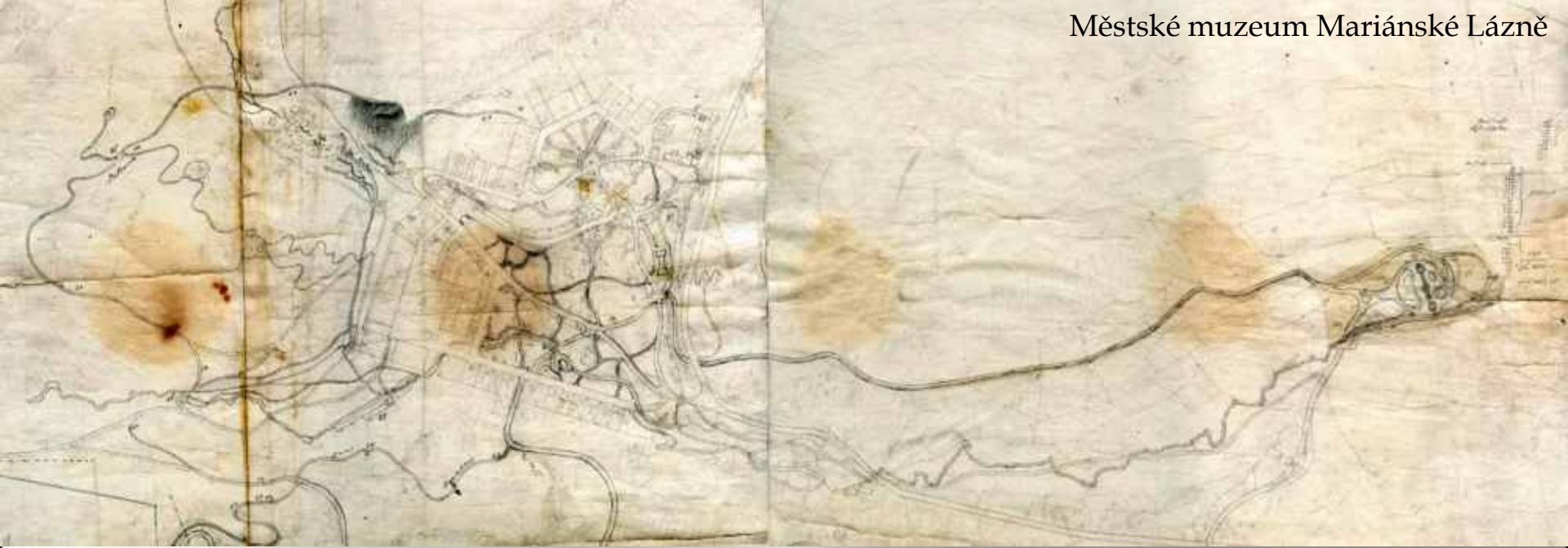

Mariánské Lázně
první urbanistický plán lázeňského centra,
1815

1817–1824 Václav Skalník

Václav Skalník
20. léta 19. stol.
kolonáda
Ferdinandova
pramene
postavena 1827

1839

Waldquelle.

Ferdinandsbrunnen.

Karlsbrunnen.

Carolsbrunnen.

Marienquelle.

Schloss Königswart.

St. Marien.

Herrnhut.

Barthel Schuman.

Marienbader Mühle.

Ferdinands Mühle.

Friedriehstein.

Hirtenwache.

Waldmühle.

Friedrich-Wilhelms-Höhe.

Pothorn.

ERINNERUNG AN MARIENHEAD.

Goethovo odpočívadlo

Hamelika

Odpočívadlo opata Clementso

kaplička Lasky

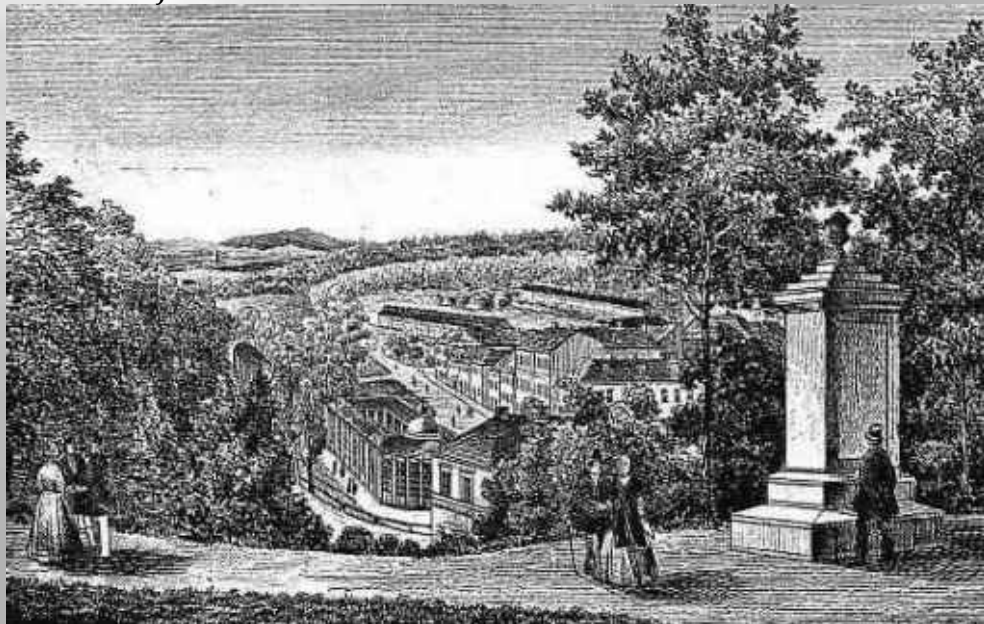

Mecseryho vyhlídka

Vyhlídka Karola

Waldštejnův monument

Alej Svobody
kočárová cesta
v Metternichově oboře

Balbínův pramen

Nimrod

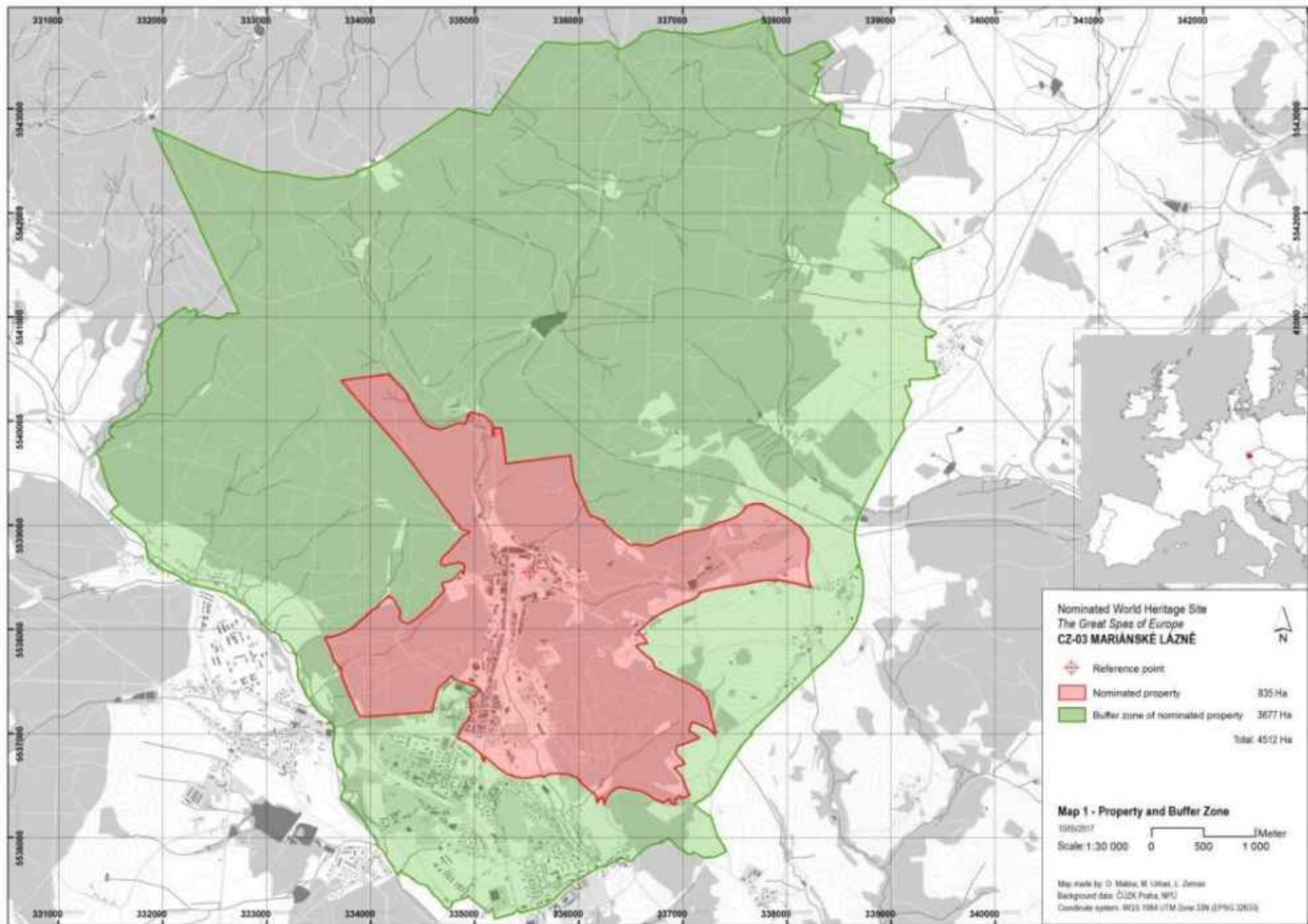

Pohádková cesta

1900

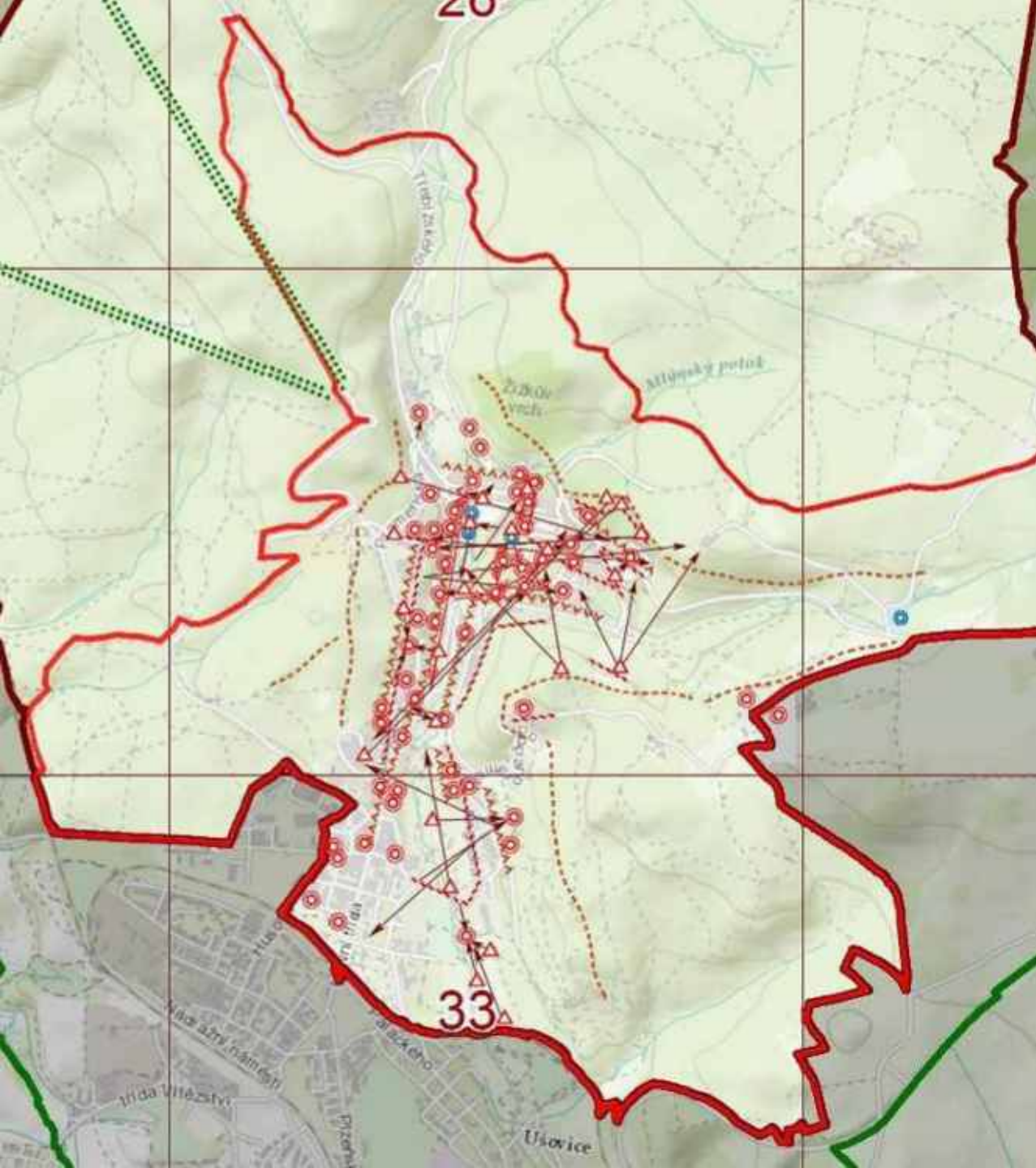
Terrainkur
odtučňovací kúra
Oertelovy
terénní léčby

Mariánské Lázně - vyznačení důležitých charakteristik, jevů a vazeb

Měřítko 1 : 500

Mgr. Lubomír Zeman 2018, podkladová mapa Mgr. Ondřej Malina, Ph.D.

funkční vazba

dominanta uměle utvářená hlavní

dominanta uměle utvářená doplňková

dominanta rušivá

dominanta vegetační hlavní

dominanta vegetační doplňková

dominanta vodní

ideová osa

panoramatická, scénická cesta

pohledová vazba hlavní - obousměrná

pohledová vazba hlavní - jednosměrná

pohledová vazba doplňková - jednosměrná

kompoziční osa hlavní

kompoziční osa doplňková

silueta krajinného reliéfu

silueta zástavby

bod výhledu

alej vzrůstná

stromořadí vzrůstné

hranice památkové rezervace

hranice buffer zony

FRANTIŠKOVY LÁZNĚ

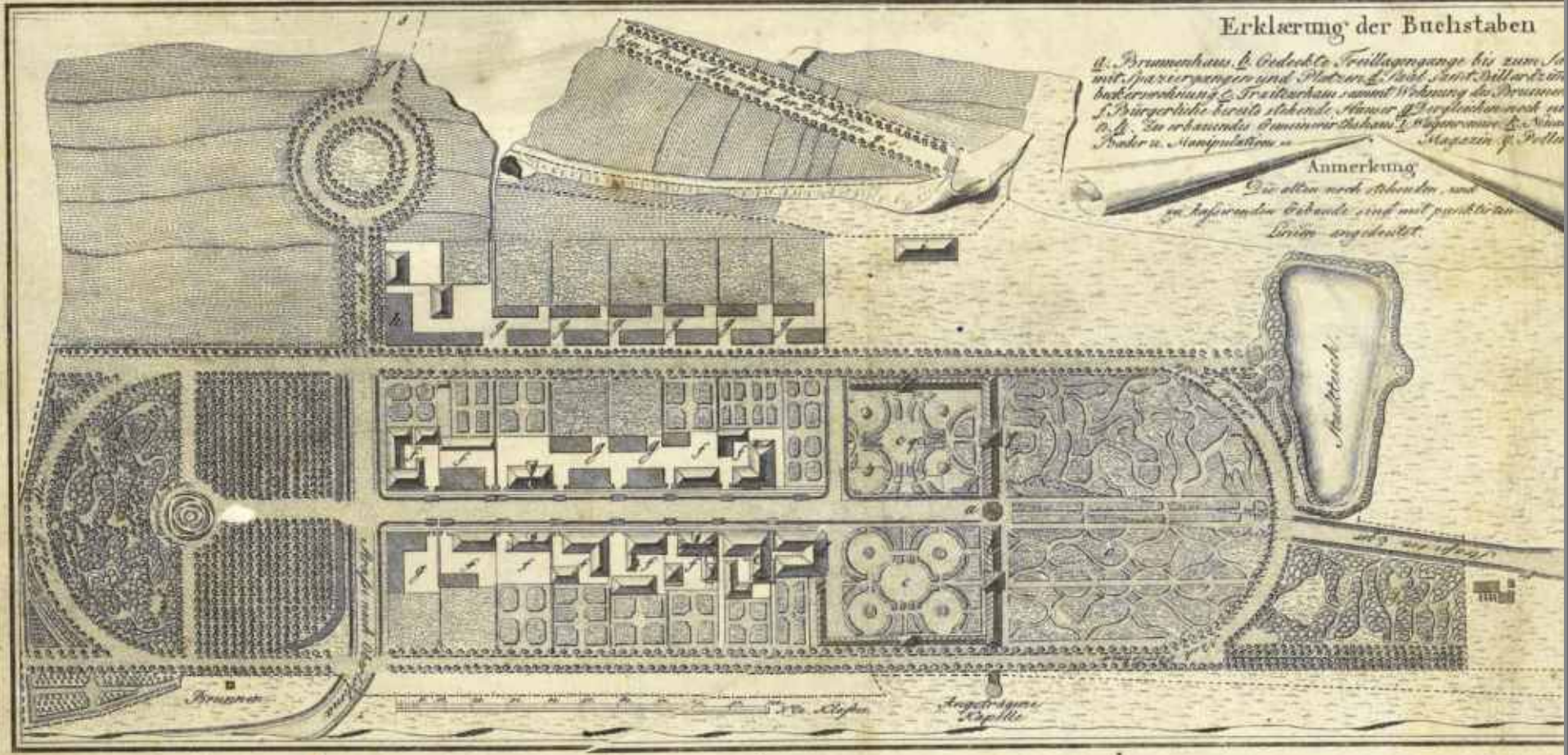
Situationsplan von der Anlage des Kaiserfranzensbades.

Erklärung der Buchstaben

a. Brunnenhaus & bedeckte Feilwegänge bis zum
mit Spazierwegen und Plätzen & Park samt Pillarstein
b. Bürgerliche bereits stehende Häuser & Pergolen nach
c. Zu erbauendes Brunnenhaus & Pergolen & Säulen
d. Magazin & Keller

Anmerkung

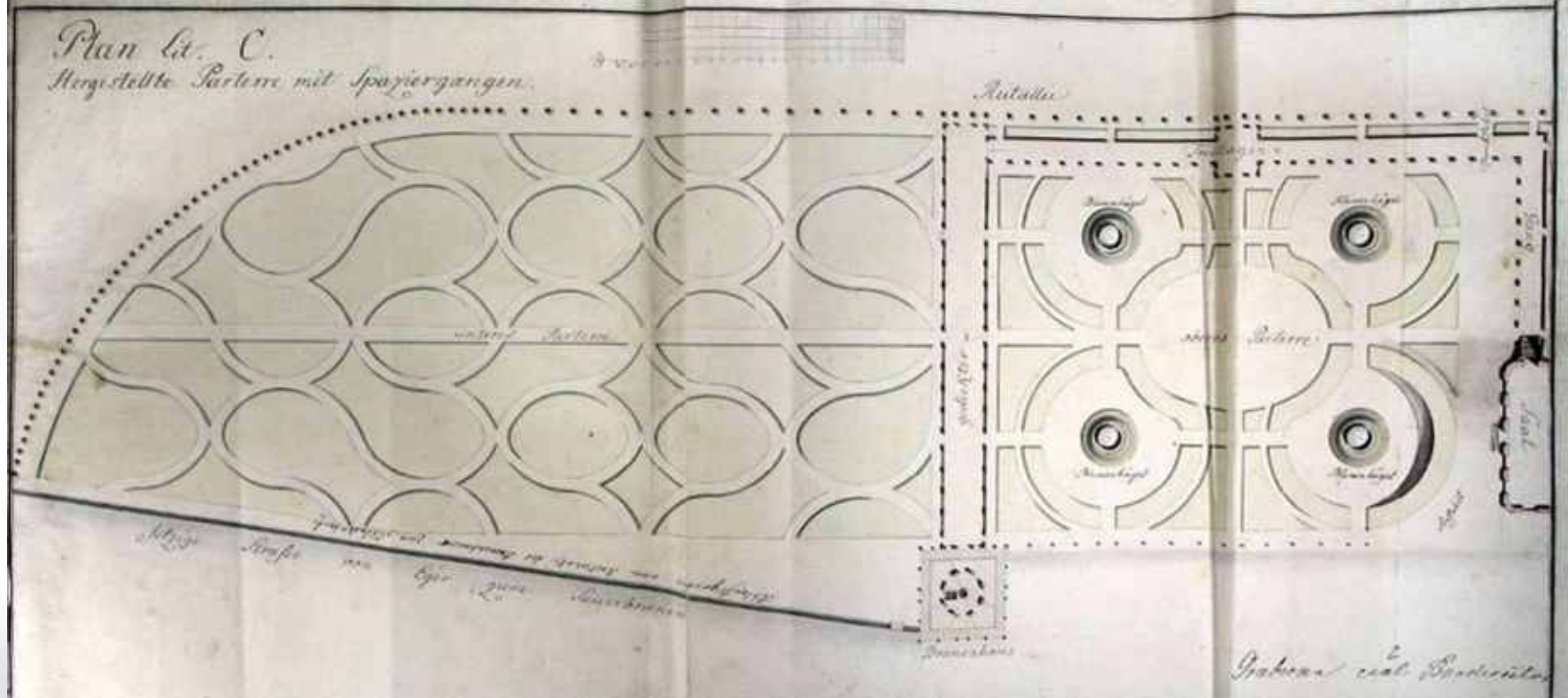
Die alten noch stehenden und
zu erbauenden Gebäude sind mit punktirten
Linien angedeutet.

Františkovy Lázně
Tobias Gruber 1795

Františkovy Lázně - Stará kolonáda, Eduard Gurk 1825

Zahradní úprava parteru u kolonády podle návrhu Tobiase Grubera

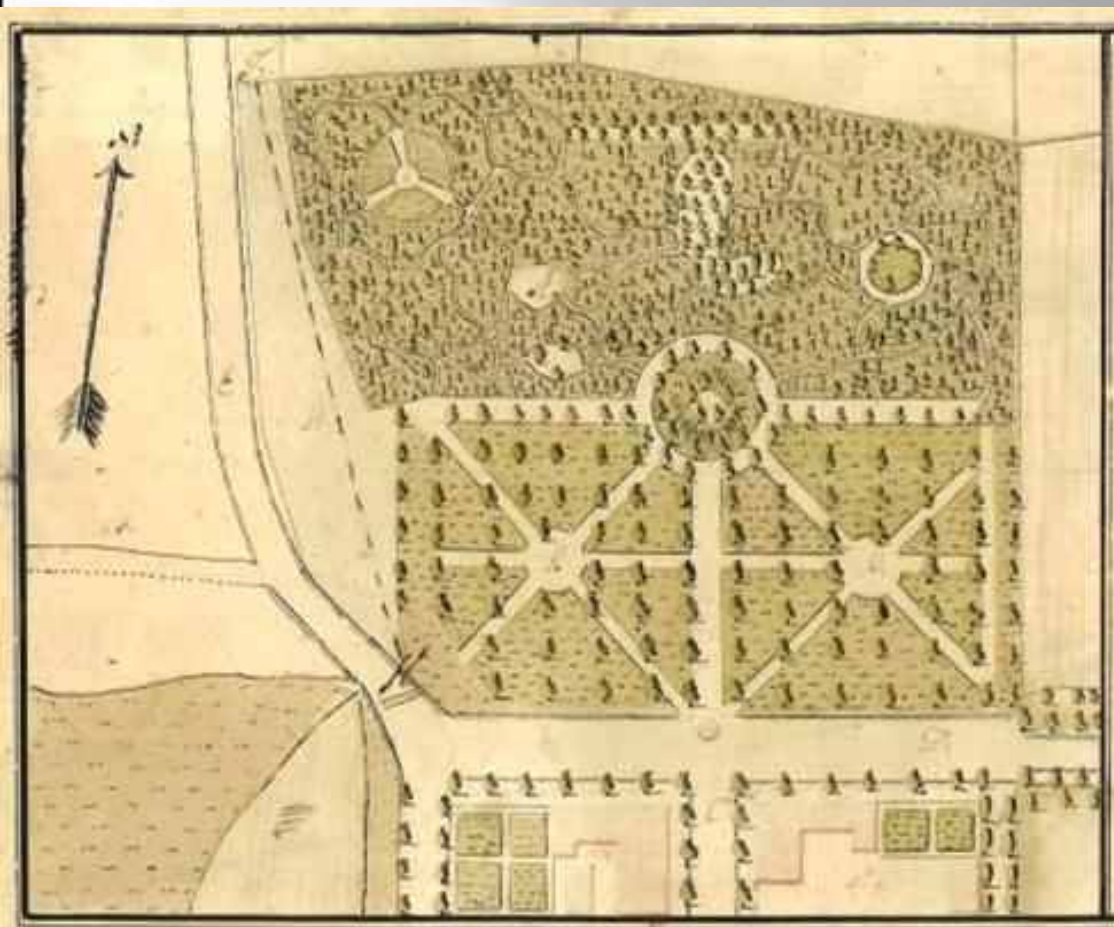

Jižní zahrady pod kolonádou, Karel Postl, 1810

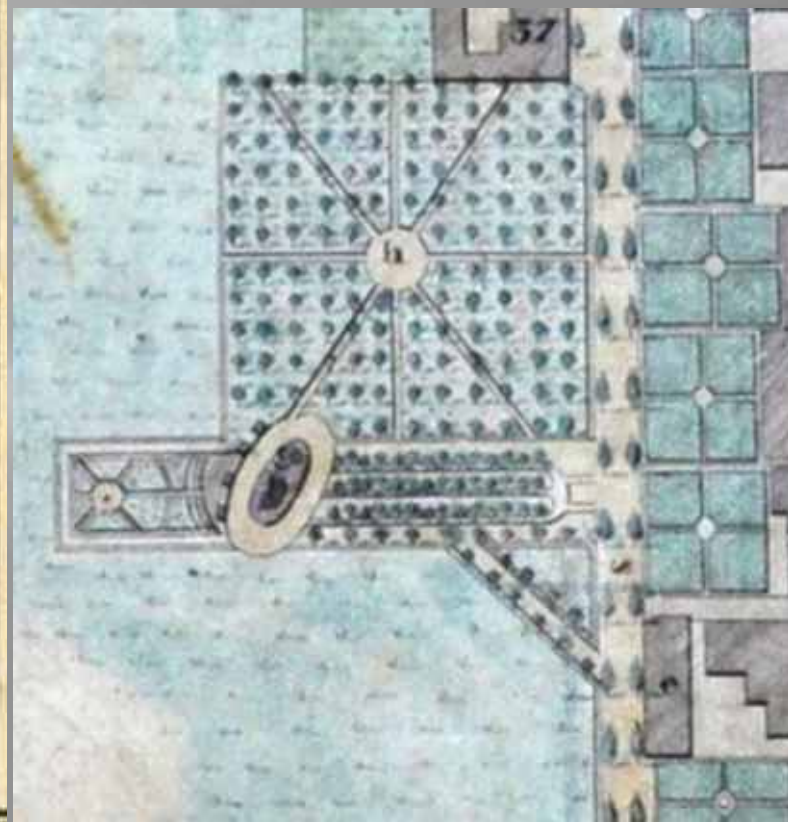

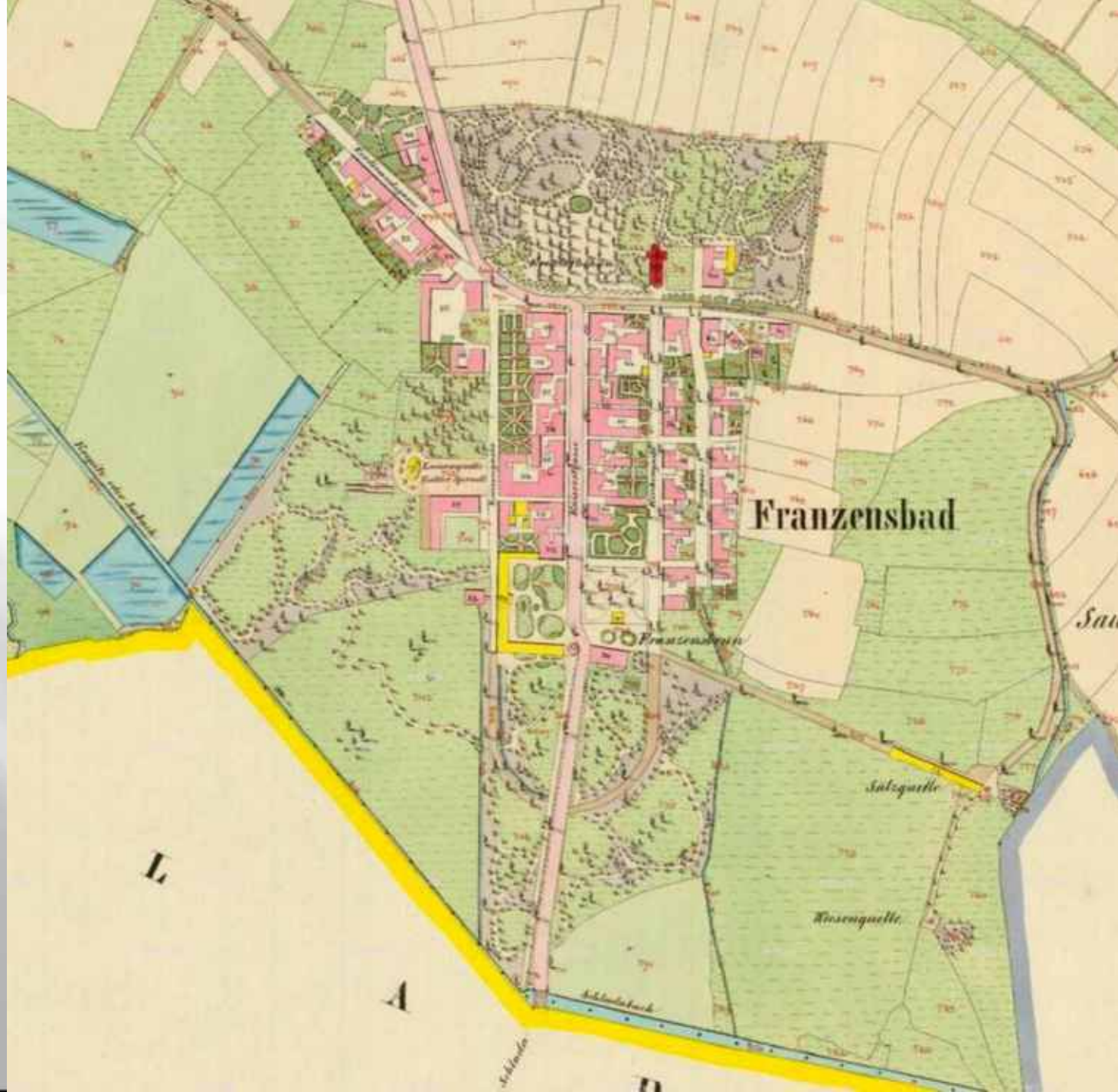
Františkovy Lázně 1810

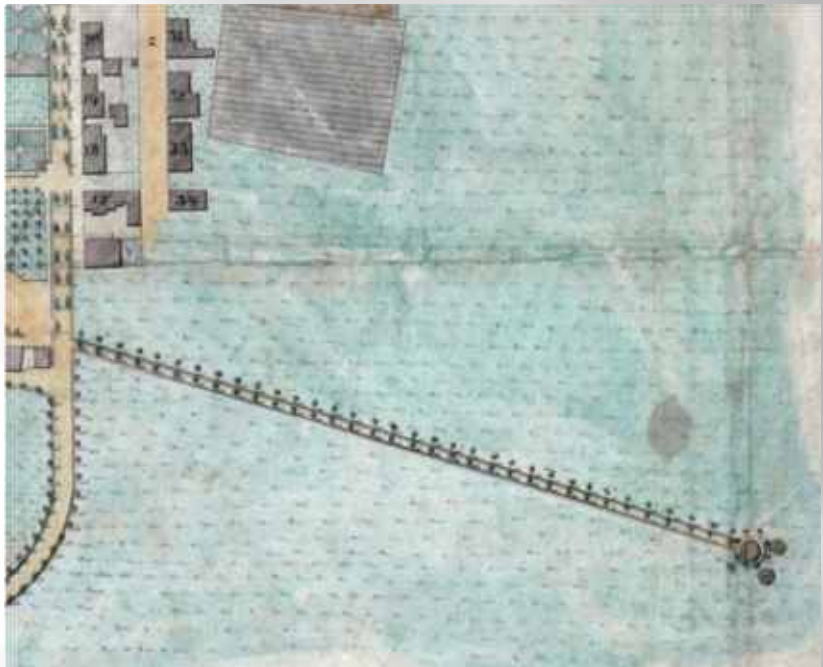
Severní park, Musill 1810

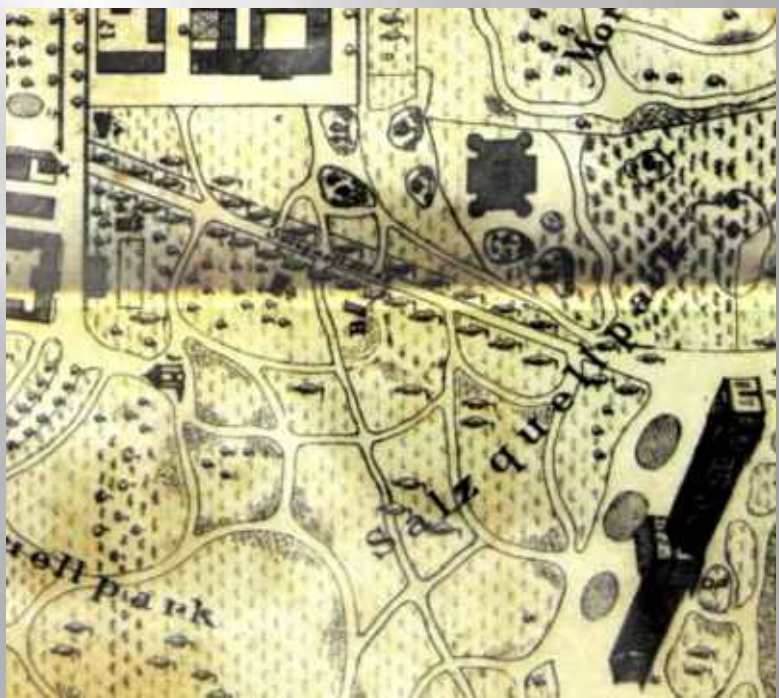
Luisin pramen, Pröckl 1826

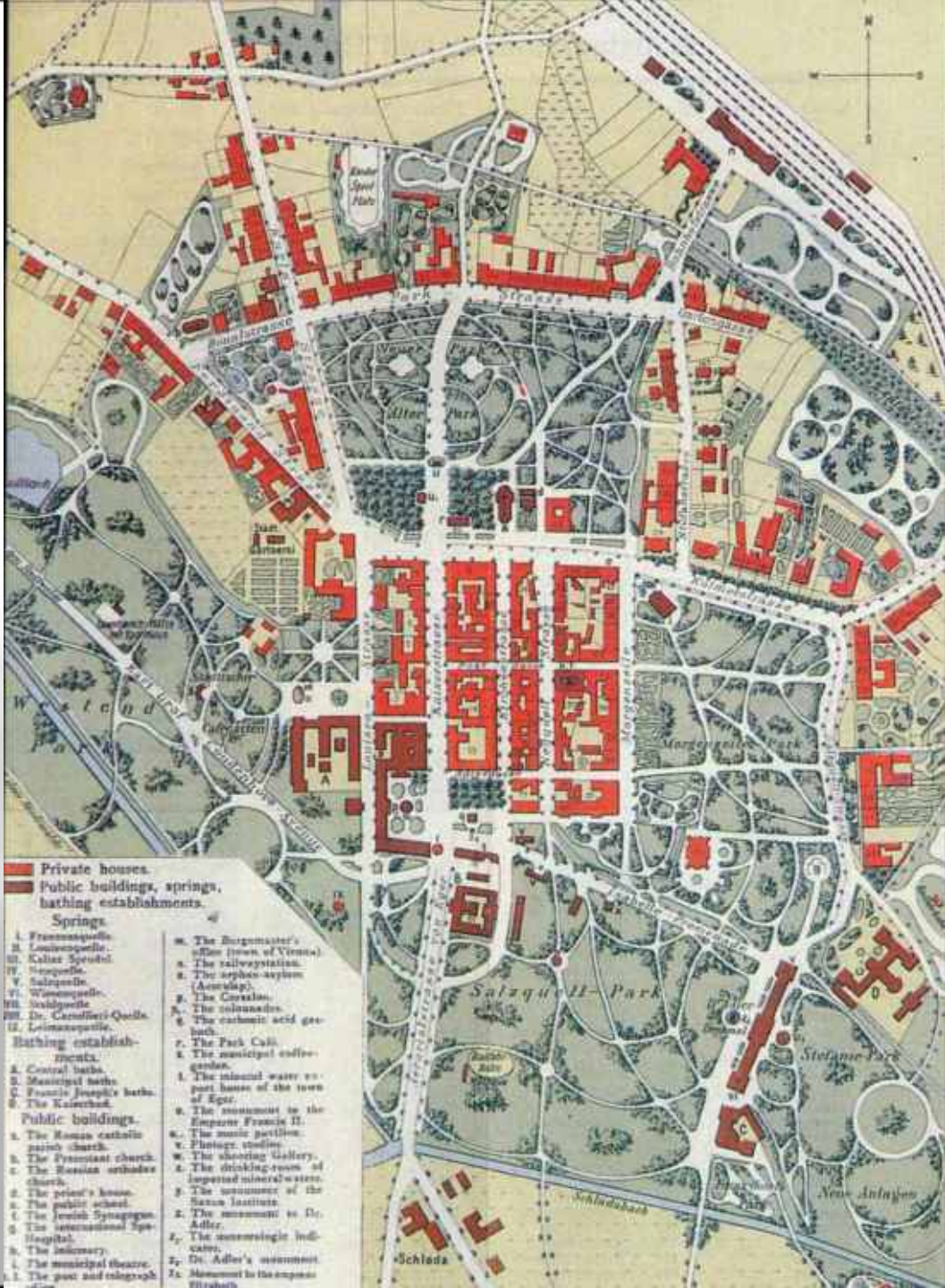
Františkovy Lázně
1842

Promenáda u Solného pramene s alejí, 1820

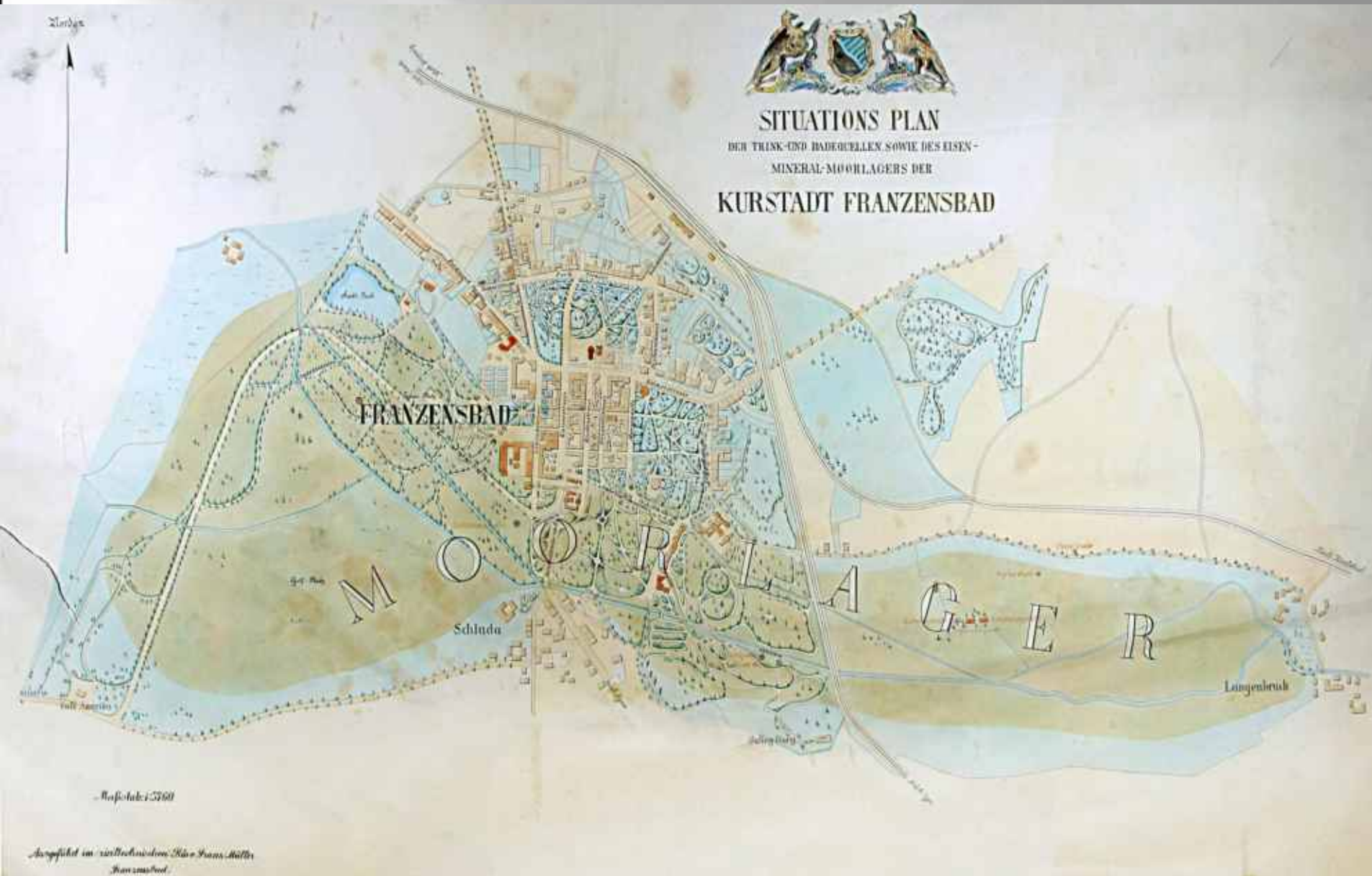
Isabelina promenáda v 80. letech 19. století

Františkovy Lázně - 1905

SITUATIONS PLAN
DER TRINK- UND BADEWELLEN SOWIE DES EISEN-
MINERAL-MOORLAGERS DER
KURSTADT FRANZENSBAD

Františkovy Lázně, situační plán 1907

Lesopark u Natáliina pramene

Lesopark Amerika

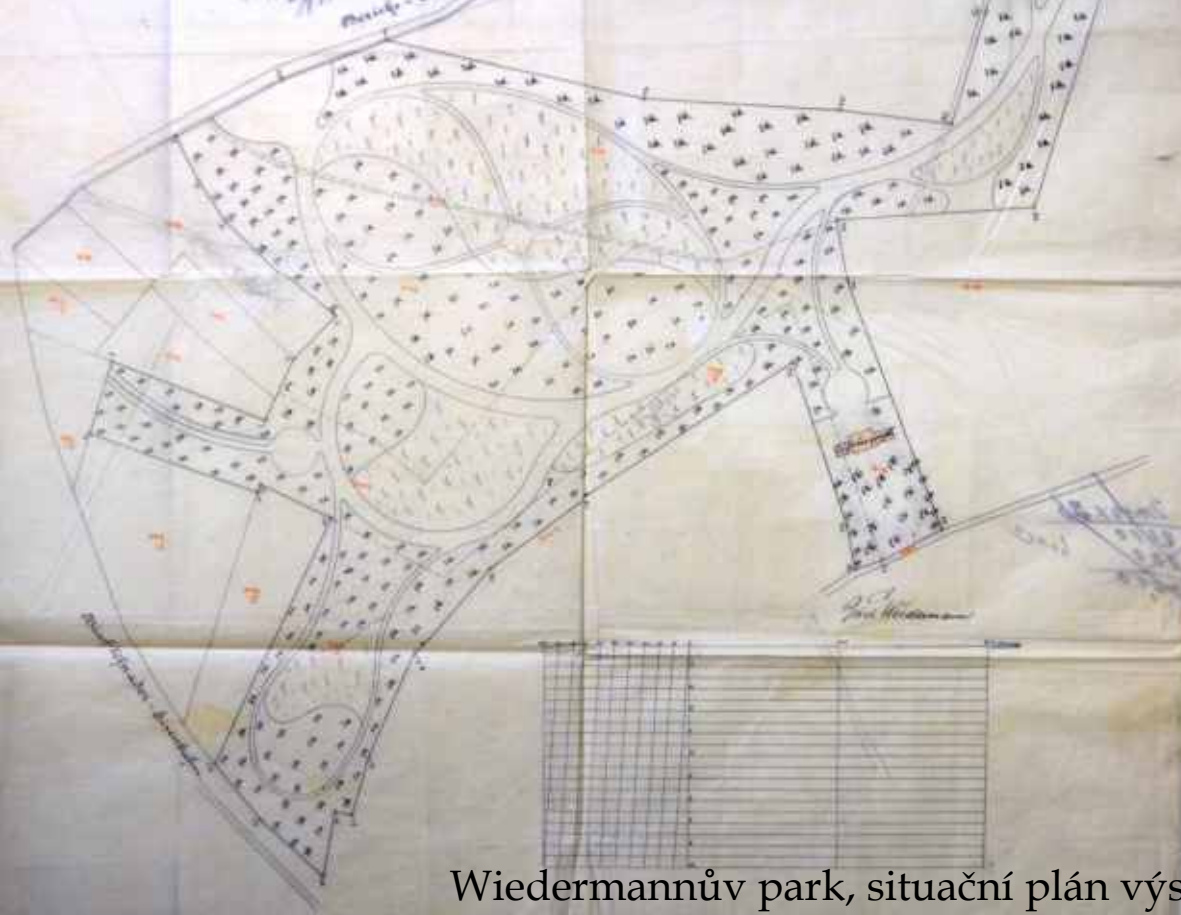
výletní restaurace 1898

Sluneční louka

Lesní pobožnost a Boží muka
na Mariánské stezce, Fischer 1917

Wiedermannův park, situační plán výsadby,
G. Wiedermann 1910

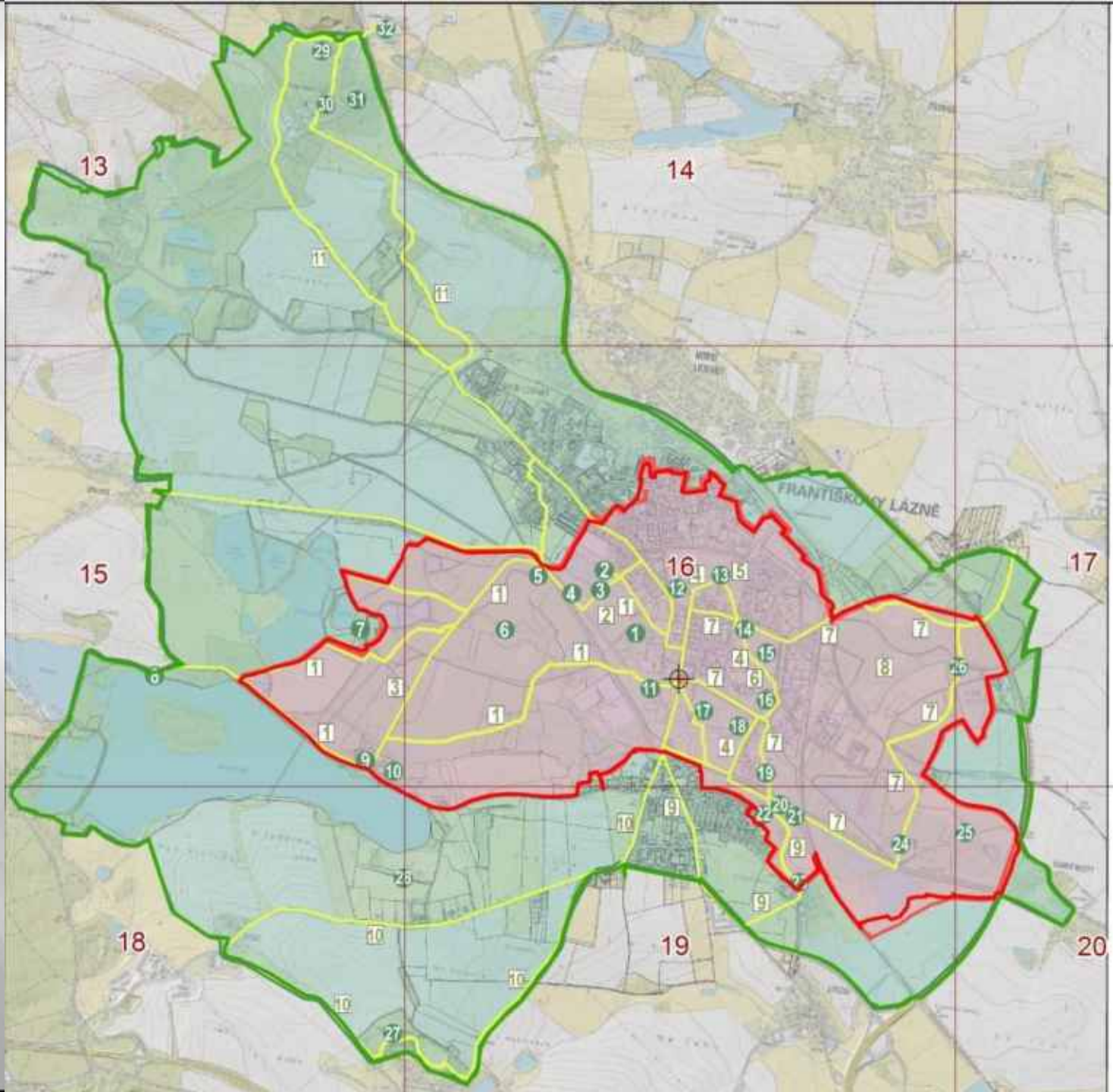

těžba
slatiny
u Natáliina
pramene

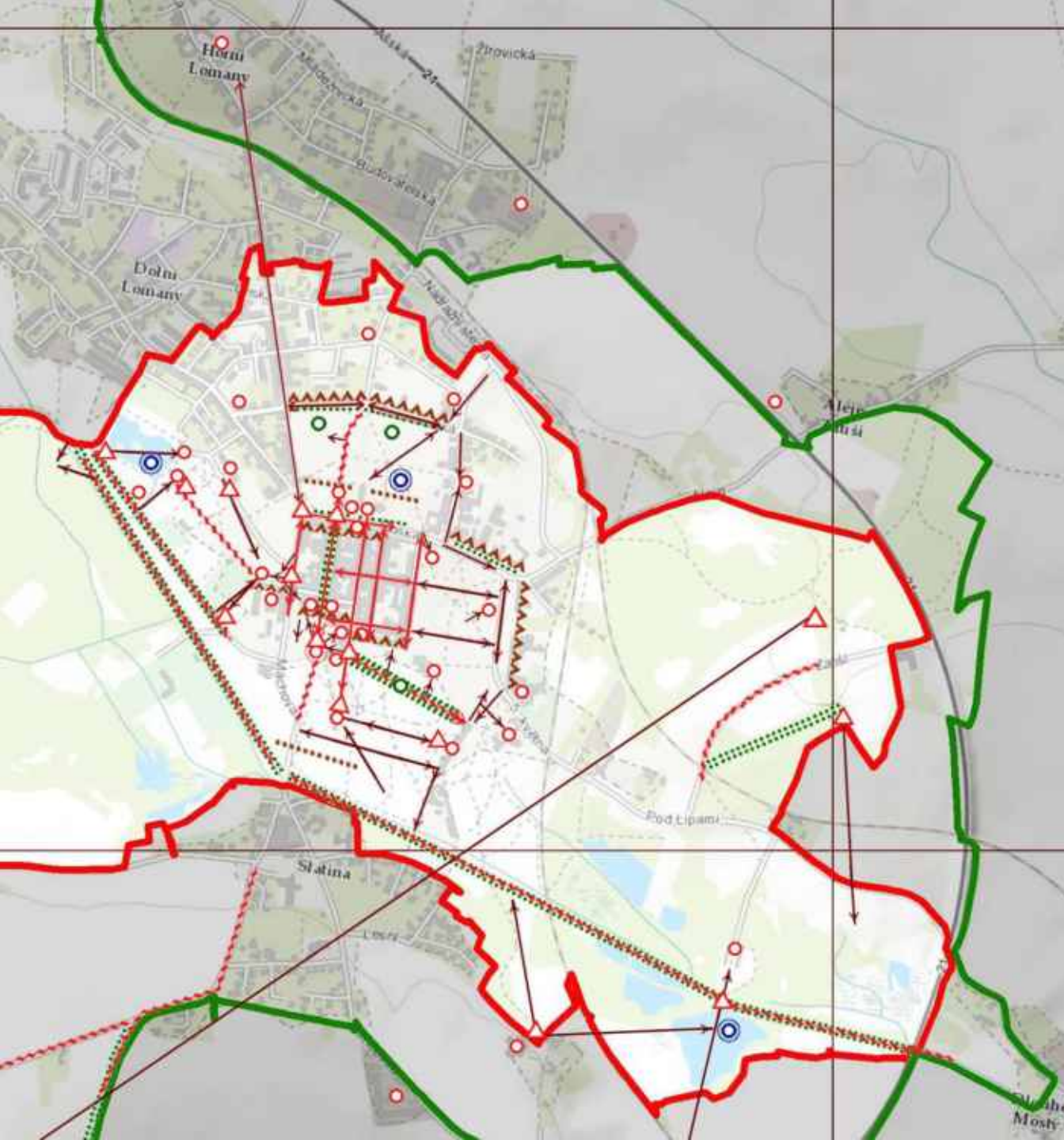

Františkovy Lázně - 1938

Františkovy Lázně - vyznačení důležitých charakteristik, jevů a vazeb

Měřítko 1 : 600 Mgr. Lubomir Zeman 2018, podkladová mapa Mgr. Ondřej Malina, Ph.D.

- funkční vazba
- dominanta uměle utvářená hlavní
- dominanta uměle utvářená doplňková
- dominanta rušivá
- dominanta vegetační hlavní
- dominanta vegetační doplňková
- dominanta vodní
- ideová osa
- panoramatická, scénická cesta
- pohledová vazba hlavní - obousměrná
- pohledová vazba hlavní - jednosměrná
- pohledová vazba doplňková - jednosměrná
- kompoziční osa hlavní
- kompoziční osa doplňková
- silueta krajinného reliéfu
- silueta zástavby
- bod výhledu
- alej vzrůstná
- stromořadí vzrůstné
- hranice památkové rezervace
- hranice buffer zony

Děkuji za pozornost

